

Sammendrag:

Datatilgjengelighet for tradisjonell og miljømessig produktivitets- og effektivitetsanalyse av norske havner

TØI rapport 1461/2015

Forfatter(e): Kenneth Løvold Rødseth and Paal Brevik Wangsness

Oslo 2015 53 sider

Denne rapporten gjennomgår og rangerer 16 datakilder om havneoperasjoner, for den beskriver hvordan data er blitt valgt ut, samlet inn og bearbeidet. Rapporten presenterer avslutningsvis en oversikt over de to datasettene som legges til grunn for forskningsprosjektet "Examining the Social Costs of Port Operations (EXPORT)" sine oppfølgende empiriske analyser. Med publiseringen av rapporten er prosjektets Work Package 1 avsluttet.

Denne rapporten svarer til oppgavene 1.2. og 1.3 under arbeidspakke 1 tilhørende forskningsprosjektet EXPORT. Rapporten oppsummerer arbeidet innenfor arbeidspakke 1, og dens publisering er en av de viktigste milepælene innenfor prosjektet. Rapporten er i stor grad tilpasset forskerne som jobber på EXPORT-prosjektet, men vil også være av interesse for aktører innen den maritime sektoren i Norge og for andre forskere som jobber med havneøkonomi.

Rapporten fokuserer på innhenting av data som kan muliggjøre tradisjonelle og miljømessige produktivitets- og effektivitetsanalyser av norske havner. Den omfatter i) en generell beskrivelse av arbeidet innenfor EXPORTs arbeidspakke 1 (inkludert informasjon om prosjektgruppens kommunikasjon med norske havner og andre interessenter), ii) en beskrivelse og vurdering av alle relevante datakilder, iii) en formell diskusjon og begrunnelse for seleksjonen av havner og data som vil inngå i EXPORT-prosjektets empiriske analyser, iv) samt en gjennomgang av hvordan dataen har blitt samlet inn og bearbeidet. Dataen kan overordnet klassifiseres som aktivitetsdata, miljødata og annen data. Totalt ble 16 relevante datakilder gjennomgått og vurdert før data ble samlet inn og bearbeidet.

Vi har hovedsakelig samlet inn data for 25 havner som inngår i Statistisk Sentralbyrås kvartalsvise havnestatistikk. Dette skyldes at de er de største havnene i Norge og derfor vil spille en sentral rolle i en overføring av gods til sjø, samt at vi har tilgang til data av god kvalitet for disse havnene. Denne omfatter informasjon om type og mengde gods, godshåndteringens varighet og skipstype og størrelse for hvert enkelt anløp som har funnet sted. Havnestatistikken utgjør sammen med innsamlede tall for havnekapasitet våre viktigste aktivitetsdata.

I en tidligere EXPORT-rapport argumenterte Rødseth og Wangsness (2015) at de viktigste eksterne kostnadene knyttet til havnenes godshåndtering er i) oppvirvling av giftige sedimenter, ii) utslipp til luft fra skip som ligger til kai, iii) utslipp til luft og støy fra landbaserte havneoperasjoner og iv) akutte utslipp til vann og grunn. Vi har derfor fokusert på å finne data om disse eksternalitetene. Vi har funnet ut at oppvirvling av sedimenter og utslipp til luft fra skip som ligger til kai kan estimeres

ved bruk av tilgjengelig data og modellverktøyer. Vi har videre undersøkt en database over akutte oljeutslipp langs norskekysten for å etablere omfanget av hendelser som finner sted i de største havnene i Norge. Den foreliggende informasjonen om sedimentforurensning, skipsutslipp og akutt forurensning kan dermed knyttes opp mot våre aktivitetsdata for havnene som inngår i den kvartalsvise havnestatistikken. Derimot finnes det ikke god data om disse havnenes støyemisjoner. Vi er kun kjent med at gode støydata foreligger for kontainerterminalene Sjursøya og Ormsund i Oslo havn. Det er derfor behov for å gjøre en enkeltstående case-studie om kontainerhåndtering i Oslo for å belyse omfanget av støy fra havnevirksomhet. Det betyr at i alt to datasett – ett datasett for 25 havner og ett datasett omhandlende kontainerhåndtering i Oslo – er blitt konstruert innenfor rammen av EXPORT's arbeidspakke 1.